

službi, še ne prav zagrižen paznik, ker sicer bi sploh ne bili storili kaj takega. Le za eno noč ste prevzeli odgovornost nase in ste se zadovoljili s smešno častno besedo, da bom ob peti uri zjutraj nazaj v kaznilnici. Držal bi bil besedo brezpogojno, ako bi se ne bilo nekaj zgodilo. Izpustili ste me ob desetih v noči, ali se še spominjate? Nikdo me ni videl in povrh je ležala zunaj še gosta megla. Preskrbeli ste mi obleke in skraja je poteklo vse dobro. Peljal sem se naravnost proti zapadu in ker sem imel že tri leta kazni za seboj, me ni spoznal nikdo. Si pač lahko predstavljate, kaj počne kaznjenev v par urah prostosti. Podal sem se v kavarno in nato plesal v nekem bolj zakotnem vinskem hramu. Ob polnoči sem se poslovil od pijače in sem korakal navzdol ob Knežnjem jezcu. Naenkrat sem prepoznal pred seboj nekdanjo ženo. Smejala ter režala se je, tudi možki ob njeni strani mi je bil znan. Bili sta obe kanalji, ki me nista hoteli poznati pri sodni obravnavi, čeravno sta imeli mnogo več na vesti nego jaz. Žena se je kmalu po obsodbi pustila ločiti od mene. Nekaj časa sem sledil paru. Bližali smo se počasi mojemu prejšnjemu stanovanju, ko sem čul, da so se zaprla za obema večna vrata, je bilo za mene preveč. Ne daleč proč od hiše sem sedel na klep in sem koval maščevalne načrte. Dobra ura je minula, predno se je zopet pojavil oni mož. Ulica je bila prazna. Megla in drevesa so onemogočala vsak pogled v daljavo. Ko je hotel mimo mene, sem mu zastavil pot. Trenutno me je prepoznal in začel kričati na pomoč in jaz sem ga seve obdeloval s pestmi. Koraki so se bližali, spomnil sem se, da bi me kdor lahko ujel, kar bi se nikakor ne smelo zgoditi. Pustil sem lepova na tleh in stekel po ulici! Prega-njalci v gosti megli niso imeli sreče in so kmalu zgubili sled. Bližnja ura je bila štiri čez polnoč, ves prestrašen sem krenil na povrat, kaznilnica je bila še daleč. Bolj sem bežal nego kora-

kal. Pred majhnim mostom preko kanala je bila gruča ljudi. Baš se je bila pognala ženska v vodo. Preko mostne ograje je bilo videti, kako se nekdo potaplja. Sploh je bila meurnost, da sem postal. Še večja budalost je bila, da sem vrgel s sebe sukajo in skočil v vodo. Ženska je bila že napol mrtva, ko sem jo dosegel in priplaval z njo k bregu. Naenkrat sem zagledal pred seboj dva stražnika, katera je privabil naval ljudi, ki so čakali na rešeno in na rešitelja. Žensko so mi takoj iztrgali radovedneži iz rok, jaz sem se zagnal nazaj v valove in plaval z vsemi možmi le naprej. Nikdo me ni pogrešil. Ko sem splaval šklepetajočih zob na suho, sem čul, kako je bila ura z mogočnimi udarci — pet! Ostal sem na svobodi, katera ste mi vi podarili, sem danes premožen mož in moja kazen je že zastarala. Ako bi ne bil danes moj avtomobil slučajno pokvarjen, bi se midva ne bila sešla. Iskal sem vas, nikdo mi ni znal povedati vašega naslova.

»To se je zgodilo 19. marca 1911, mar li ne?« razburjeno se je glasilo vprašanje delavca.

»Natančno na ta dan. Šele proti večeru omenjenega dne sem se zatekel k prijateljem, ki so me prikrili zasedujoči oblasti. Lotilo se me je pljučno vnetje, katerega sem srečno prebolel.«

»Ali veste, komu ste oteli taisto jutro življenje?«

»Ne.«

»Pridite, pokazal vam bom iz valov oteto žensko. Je namreč moja žena. Takrat je še bila moja nevesta, in nisva se mogla poročiti. Danes je zame praznik. Že deset let iščem rešitelja soproge, da bi se mu zahvalile. Ona je bila, katero ste vi rešili, vaš pobeg me je oropal službe, a našel sem boljši kruh in zame res zlato zakonsko srečo!«

*

Raznoterosti.

Kralj z največ ženami in potomci. Zamorski kralj Alifin Ogo v zapadno

afriski pokrajini Nigerije ima 400 žen in 600 otrok. Ogo pa ni na zunaj ostuden ali smešno našemljen kakor nekateri drugi zamorski kralji ter knezi, ampak zelo prikupljive zunanosti. Kadar sedi na prestolu, ima na glavi lično zlato krono, žezlo je srebrno in oblečen je v dragocen žamet.

Odšelki jezdecov armade Združenih držav Amerike tvorijo brezžične sprejemne postaje. Vsak jezdec ima na konju brezžično postajo, za anteno mu služi sulica, ki je ovita z bakreno žico.

Velikan s trinajstimi leti. 13 letni Robert Wadlow v severoameriški državi Illinois ju visok 18 m 22.6 cm in tehta 145 kg. Velikan je srednje velikih ter suhljatih staršev.

Lončica še vedno največje mesto. Uradno je bil objavljen rezultat ljudskega štetja, ki se je vršil v Angliji meseca aprila. Podatki izkazujejo skupnega prebivalstva Anglije nekaj manj kakor 45 milijonov. London je še vedno ohranil prvo mesto na svetu po številu prebivalcev. Šteje namreč nad 8 milijonov ljudi, kar znači porast 10% v zadnjih desetih letih. Newyork je po zadnjem štetju izkazoval nekaj manj kakor 7 milijonov ljudi.

Ne morejo se odvaditi človeškega mesa. S svoje raziskovalne ekspedicije v Afriki se je povrnil Amerikanec H. Bradley. Med svojim zanimivim pripovedovanjem omenja tudi, da je naletel v Belgijskem Kongu na pritikavo plemo Pigmejcev, med katerimi je največji mož visok štiri čevlje; ženske dosežejo velikost do treh čevljev in pol. Udani pa so ti pritikavci uživanju človeškega mesa, od česar jih ni mogoče odvaditi. Bradley pravi, da se je trudil na vse načine, da bi jim primrzil to navado, a ni uspel.

Obscjen na sto let. Pred sodiščem v Chikagu je bila razprava, kakoršne to sodišče še nima zaznamovane v svoji zgodovini. Tekom treh ur dvajset minut je bila proti nekemu zločincu vložena obtožba, končana obravnava in izrečena obsodba. Obsojenec je Thomp-

ko od druge strani. Ko prodajalec že tudi čepi, mu reče kupec: »No, zdaj pa predeni midednar, ki si ga dobil za kravo, iz roko v roko pod vimenom, pa te ne bo nikoli več nobena krava hrcnila.« Ko da kmet tujcu denar pod vimenom v roko, anisloč, Bog ve kako čaravnostvo se vrši, kupec z denarjem vstane, ga spravi in reče smehljaje: »No, zdaj pa me ne bo več hrcnila!« in odide. Kmetu pa je krava, ki jo je prodal brez napake, ostala zdaj z napako.

Čemu so Peterček najbolj čudil, je to, da mora iti spat, ko se ni zaspan in da mora vstati, ko bi rad še spal.

Peter se je prijel za prsi. Zapeklo ga je v njih, tako mu je postalo vroče od nenadnega strahu.

»Pa iz groba vstane, če mi storiš tako krivico.«

»Kakšno krivico?« se je delal Matija užaljenega.

»Pošteno sem ti posodil, poštene vrnil.«

»Sem, pošteno, Bog ve.«

»Imaš kaj pisanega?«

»Ne. Saj sva soseda in prijatelja.«

»Imaš priče?«

»Ne. Zorko je mrtev.«

»Mrtev, škoda! Tako ne more pričati ne tebi, da si plačal, ne meni, da mičesar dobil nisem.«

»Matija, da danes sem mislil, da si kristjan.«

Petek je zamahnil z roko, kakor bi hotel vreči tega kristjana kot ničvredno pleve v veter.

»Peter, pustiva to. In mrtve pustiva. Vrni mi zlepi, da ne bo tožb.«

»Jezus, tožili me hočeš? Po krivici?«

»Ne bi rad.« — Pomisljal je, preudarjajoč gledal tja čez njivo. — »Veš kaj, Peter, če ti je za denar težko, pa mi daj njivo tamle.«

»Ali noriš, Matija? Kako pa naj živimo brez te njive? In dali ti jo zastonj, kakor se pošari otroku jabolko?«

»Za stodvajset rajniš, Peter! To ni zastonj, bogme! In da ne rečeš: 'Sosod Matija je pogan', bi ti kak desetak še pridal. Take kupčije ne narediš več.«

Peter se je prijel za glavo, vso potno od telesne slabosti, od kašlja, ki se ga je v razburjenosti spet in spet loteval, od dušne tesnobe.

»Zdaj pa v resnici znorim. Saj si jih vendar dobil, Matija!«

»Nisem. Že vidim, da se bo treba obrniti na oblast. Ne hodim rad po kanclijah. A če mora biti. To imam zdaj za dobroto. Je pač res sirota na svetu.«

III.

Dve hiši sta bili od tega pomladnega dne bivališči velikega srčnega nemira, dve sosedni hiši, Korenova in Petkova.

Pri Korenu so govorili dan na dan o tem novem, groznem in neumljivem, ki je bilo prišlo nanje kakor nenadna smrt: pošteno vrnjeni dolg bi naj še vračali! Stodvajset goldinarjev pri tem siromaštva! Kje, za pet ran Kristusovih, jih naj vzamejo? Saj še zdravil ne morejo kupiti, ko pa dostikrat ni božjega pri hiši. Prodati? Kaj le? V hlevu je samo telčka, njih edino upanje. Ako ostane zdrava, pridejo sčasoma že do mleka, potrebnega v hiši kakor oči v glavi. Zdaj ga za Petra in otroke kupujejo, v vasi spodaj. Včasih morajo ostati po mesece na dolgu. Ni prijetno, a kako pomagati? Kravo so ob novem letu prodali.

(Dalje prihodnjič.)